

PROVES D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT

PRUEBAS DE ACCESO A LA UNIVERSIDAD

CONVOCATÒRIA: JUNY 2016	CONVOCATORIA: JUNIO 2016
Assignatura: HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA	Asignatura: HISTORIA DE LA FILOSOFÍA

BAREM DE L'EXAMEN: L'alumne/a contestarà, dins de l'opció que trie, les **quatre** qüestions sobre el text de l'autor que ha treballat en classe.

1ª qüestió: 2 punts; 2ª qüestió: 2 punts; 3ª qüestió: 5 punts; 4ª qüestió: 1 punt.

OPCIÓ PRIMERA
TEXT I

- 1 “- Glaucó: Parles, va dir, d'una bellesa incontestable [de la idea del bé], si confereix saber
2 i veritat i en si mateixa les supera en bellesa. Perquè no deu ser pas del plaer que parles.
3 - Sòcrates: Mira què dius, vaig fer jo; vinga, fixa-t'hi, imagina encara d'una altra manera
4 la seva imatge.
5 - G: De quina?
6 - S: El sol, crec que convindrà que confereix a les coses visibles no només la possibilitat
7 de ser vistes: no els dona la vida però les fa néixer i créixer i les nodreix.
8 - G: Així és, si.
9 - S: I pel que fa a les coses intel·ligibles, així mateix es pot dir que del bé els ve no només
10 el fet de ser intel·ligibles sinó que també els en ve el fet mateix de ser y l'essència que
11 tenen; però el bé no s'hi identifica, amb aquesta essència, sinó que li passa al davant per
12 prestigi i per potència.”

Plató, *La República*, 509a –509b (Trad. C. Miralles).

QÜESTIONS:

- 1^a. Sintetitzes les idees del text mostrant en el teu resum l'estructura argumentativa o expositiva desenvolupada per l'autor.
- 2^a. Definix el terme “**idea del bé**”, partint de la informació oferta pel text, i completant-la amb el coneixement que tingues de la filosofia de l'autor.
- 3^a. Redacció: **Dualisme antropològic. Teoria de la reminiscència.**
- 4^a. Comenta breuement qualsevol aspecte del pensament de l'autor del text que jutges important en algun d'aquests sentits: per la seua relació amb el d'altres filòsofs, amb fets històrics rellevants (especialment si són coetanis de l'autor o tenen relació amb la seua vida) o amb trets significatius del món contemporani.

OPCIÓ PRIMERA

TEXT II

1 “Cal investigar quina cosa és la virtut. Així doncs, com que les coses que es produeixen en
2 l'ànima són tres –passions, facultats i disposicions–, una d'aquestes serà la virtut. Anomenem
3 *passions* l'apetit, la ira, la por, la temeritat, l'enveja, l'alegria, l'amor, l'odi, el desig, els
4 zels, la compassió, emocions en general que són acompanyades de plaer i dolor; *facultats*
5 aquelles per les quals es diu que som capaços d'experimentar ira, aflicció o compassió;
6 *disposicions* aquelles per les quals ens sentim malament quan experimentem ira si ho fem
7 fortament o laxa, però bé si l'experimentem amb mesura. De manera similar ocorre també
8 en la resta d'emocions.
9 En conseqüència, ni les virtuts ni els vicis són passions, perquè no és per les passions que
10 ens diuen virtuoses o vils, sinó per les nostres virtuts i vicis, i perquè no és per les passions
11 que som lloats ni censurats (car no es lloa qui té por o sent ira, ni censurat qui senzillament
12 sent ira, sinó qui ho fa d'una manera determinada), sinó per les nostres virtuts i vicis. Per
13 altra banda, sentim ira i tenim por sense haver-ho pogut triar, mentre que les virtuts són una
14 mena d'elecció deliberada o bé no es donen sense que intervinga l'elecció. A més
15 d'aquestes coses es diu que és per les passions que ens movem, però que és per les virtuts i
16 els vicis no ja que ens movem, sinó que tenim una determinada disposició.
17 Per aquestes raons tampoc no són facultats. En efecte, no ens diuen bons o dolents ni se'ns
18 lloa o censura senzillament perquè siguem capaços d'experimentar passions. A més,
19 posseïm facultats per natura, però no ens fem bons o dolents per natura. Sobre açò hem
20 parlat abans. En conclusió, si les virtuts no són ni passions ni facultats, queda que seguen
21 disposicions. Queda, per tant, dit de quina cosa és la virtut en el seu gènere.”

Aristòtil, *Ètica a Nicòmac* 1105 b - 1106 a (trad. C. Monzó).

QÜESTIONS:

- 1ª. Sintetitza les idees del text mostrant en el teu resum l'estructura argumentativa o expositiva desenvolupada per l'autor.
- 2ª. Definix el terme “**virtut**”, partint de la informació oferta pel text i completant-la amb els coneixements que tingues de la filosofia de l'autor
- 3ª. Redacció: **La relació entre les excel·lències del caràcter i el plaer: l'educació de les inclinacions.**
- 4ª. Comenta breument qualsevol aspecte del pensament de l'autor del text que jutges important en algun d'aquests sentits: per la seua relació amb el d'altres filòsofs, amb fets històrics rellevants (especialment si són coetanis de l'autor o tenen relació amb la seua vida) o amb trets significatius del món contemporani.

OPCIÓ SEGONA

TEXT I

1 “La raó pura especulativa té en si de peculiar el fet que pot i deu mesurar la seua capacitat
2 pròpia segons les diferents formes com es tria objectes per al pensar, i també enumerar
3 completament fins les diverses formes de plantejar-se problemes i, així, delinear tot el pla
4 per a un sistema de metafísica. Perquè, pel que fa al primer punt, res no pot ser atribuït als
5 objectes en el coneixement *a priori* si no és allò que el subjecte pensant pren de si mateix; i
6 pel que fa al segon punt, la raó pura especulativa és, en relació amb els principis del
7 coneixement, una unitat completament amada, subsistent per si mateixa, en la qual
8 cadascun dels membres, com en un cos organitzat, existeix per a tots els altres i tots per a
9 cadascun, i cap principi no pot ser pres amb seguretat en *una* relació si no ha estat examinat
10 al mateix temps en la relació *general* amb tot l'ús pur de la raó. Però per això la metafísica
11 té també la rara sort –que no pot tocar a cap altra ciència racional que s'ocupe d'objectes
12 (car la *lògica* tracta només de la forma del pensament en general)- que, havent estat portada
13 per aquesta crítica al camí segur d'una ciència, pot abraçar completament tot el camp de
14 coneixements que li pertanyen i acabar, en conseqüència, la seua obra, deixant-la per a l'ús
15 de la posteritat com una seu capital impossible d'augmentar mai, perquè ella només
16 s'ocupara dels principis i les limitacions del seu ús que són determinades per aquells. A
17 aquesta integritat, doncs, esta també obligada, en tant que ciència fonamental, i d'ella cal
18 que hom en puga dir: *nil actum reputans, si quid superesset agendum* [No dona res per fet
19 mentres quede alguna cosa per fer]”.

I. Kant, *Crítica de la raó pura*, Pròleg 2^a ed. B XXIII- B XXIV (Trad. J. B. Llinares).

QÜESTIONS:

- 1^a. Sintetitzes les idees del text mostrant en el teu resum l'estructura argumentativa o expositiva desenvolupada per l'autor.
- 2^a. Definix el terme “**metafísica**”, partint de la informació oferta pel text, i completant-la amb el coneixement que tingues de la filosofia de l'autor.
- 3^a. Redacció: **El gir copernicà**.
- 4^a. Comenta breuement qualsevol aspecte del pensament de l'autor del text que jutges important en algun d'aquests sentits: per la seua relació amb el d'altres filòsofs, amb fets històrics rellevants (especialment si són coetanis de l'autor o tenen relació amb la seua vida) o amb trets significatius del món contemporani.

OPCIÓ SEGONA

TEXT II

1 “– Contraposem a açò, per fi, de quina manera tan distinta *nosaltres* (-dic nosaltres per
2 cortesia...) considerem el problema de l’error i de l’aparença. Antigament ens prenia el
3 problema de la mutació, el canvi, l’esdevenir en general, com a prova d’aparença, com a
4 signe que ha d’existir-hi [*sein*] alguna cosa que ens indueix a l’error. Avui, a la inversa, en
5 l’exacta mesura en què el prejudici-de-la-raó ens obliga a posar unitat, identitat,
6 permanència, substància, causa, coseïtat, ser, ens vegem en certa manera embolicats en les
7 xarxes de l’error, *necessitats* d’error; tot i que en virtut d’una estricta comprovació,
8 estiguem molt segurs amb nosaltres mateixos *que* ací està l’error. Amb açò ocorre el mateix
9 que amb els moviments del gran astre: en aquests moviments l’error té com a advocat
10 permanent el nostre ull, en la qüestió anterior, el nostre *llenguatge*. Per la seua gènesi, el
11 llenguatge pertany a l’època de la forma més rudimentària de psicologia: penetrem en un
12 fetitxisme groller quan ens conscienciem dels pressupostos bàsics de la metafísica-del-
13 llenguatge, clar i ras: de la *raó*. Aquest *fetitxisme* veu en tots els llocs agents i accions: creu
14 en la voluntat com a causa en general; creu en el «jo», creu en el jo com a ésser, en el jo
15 com a substància, i *projecta* sobre totes les coses la creença en la substància-jo – així *crea*
16 primer que tot el concepte «cosa»... Pertot arreu l’esser és posat pel pensament de manera
17 suplementària, és *introduït subreptíciament* com a causa; de la concepció del «jo» que se
18 segueix en primer lloc, com a derivat, el concepte «ésser»... Al començament trobem un
19 error que és la gran fatalitat, l’error que la voluntat és alguna cosa que *produeix efectes*,
20 –que la voluntat és una *facultat*... Avui sabem que tan sols és una paraula...”.

F. Nietzsche, *Crepuscle del idols*, «La “raó” en la filosofia, §5» (trad. J.B. Llinares i R. Gomar).

QÜESTIONS:

- 1ª. Sintetitza les idees del text mostrant en el teu resum l’estructura argumentativa o expositiva desenvolupada per l’autor.
- 2ª. Definix els termes “**error i aparença**”, partint de la informació oferta pel text, i completant-la amb el coneixement que tingues de la filosofia de l’autor.
- 3ª. Redacció: **Crítica de la racionalitat decadent**.
- 4ª. Comenta breuement qualsevol aspecte del pensament de l’autor del text que juges important en algun d’aquests sentits: per la seua relació amb el d’altres filòsofs, amb fets històrics rellevants (especialment si són coetanis de l’autor o tenen relació amb la seua vida) o amb trets significatius del món contemporani.

PROVES D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT

PRUEBAS DE ACCESO A LA UNIVERSIDAD

CONVOCATÒRIA: JUNY 2016	CONVOCATORIA: JUNIO 2016
Assignatura: HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA	Asignatura: HISTORIA DE LA FILOSOFÍA

BAREMO DEL EXAMEN:

El/la alumno/a contestará, dentro de la opción que elija, las **cuatro** cuestiones sobre el texto del autor que ha trabajado en clase.

1ª cuestión: 2 puntos; 2ª cuestión: 2 puntos; 3ª cuestión: 5 puntos; 4ª cuestión: 1 punto

OPCIÓN PRIMERA

TEXTO I

- 1 “- Glaucón: ¡Qué inefable belleza -dijo- le atribuyes [a la idea del bien]! Pues, siendo
- 2 fuente del conocimiento y la verdad, supera a ambos, según tú, en hermosura. No creo,
- 3 pues, que lo vayas a identificar con el placer.
- 4 - Sócrates: Ten tu lengua -dije-. Pero continúa considerando su imagen de la manera
- 5 siguiente.
- 6 - G: ¿Cómo?
- 7 - S: Del sol dirás, creo yo, que no sólo proporciona a las cosas que son vistas la facultad de
- 8 serlo, sino también la generación, el crecimiento y la alimentación; sin embargo, él no es
- 9 generación.
- 10 - G: ¿Cómo había de serlo?
- 11 - S: Del mismo modo puedes afirmar que a las cosas inteligibles no sólo les adviene por
- 12 obra del bien su cualidad de inteligibles, sino también se les añaden, por obra también de
- 13 aquél, el ser y la esencia; sin embargo, el bien no es esencia, sino algo que está todavía
- 14 por encima de aquélla en cuanto a dignidad y poder.”

Platón, *La República*, 509a –509b (Trad. J. M. Pabón y M. Fernández Galiano).

CUESTIONES:

- 1ª. Sintetiza las ideas del texto mostrando en tu resumen la estructura argumentativa o expositiva desarrollada por el autor.
- 2ª. Define el término “**idea del bien**”, partiendo de la información que ofrece el texto y complétala con los conocimientos que tengas de la filosofía del autor.
- 3ª. Redacción: **Dualismo antropológico. Teoría de la reminiscencia.**
- 4ª. Comenta brevemente cualquier aspecto del pensamiento del autor del texto que juzgues importante en alguno de estos sentidos: por su relación con otros filósofos, con los hechos históricos relevantes (especialmente si son coetáneos del autor o tienen relación con su vida) o con rasgos significativos del mundo contemporáneo.

OPCIÓN PRIMERA

TEXTO II

1 “Tenemos que considerar qué es la virtud. Puesto que las cosas que pasan en el alma son de
2 tres clases, pasiones, facultades y hábitos, la virtud tiene que pertenecer a una de ellas.
3 Entiendo por pasiones apetencia, ira, miedo, atrevimiento, envidia, alegría, amor, odio,
4 deseo, celos, compasión, y en general los afectos que van acompañados de placer o dolor.
5 Por facultades aquéllas en virtud de las cuales se dice que nos afectan esas pasiones, por
6 ejemplo, aquello por lo que somos capaces de airarnos o entristecernos o compadecernos; y
7 por hábitos aquello en virtud de lo cual nos comportamos bien o mal respecto de las
8 pasiones; por ejemplo, respecto de la ira nos comportamos mal si nuestra actitud es
9 desmesurada o lacia, y bien si obramos con mesura; y lo mismo con las demás.
10 Por tanto, no son pasiones ni las virtudes ni los vicios, porque no se nos llama buenos o
11 malos por nuestras pasiones, pero sí por nuestras virtudes y vicios; ni se nos elogia o censura
12 por nuestras pasiones (pues no se elogia al que tiene miedo ni al que se encoleriza, ni se
13 censura al que se encoleriza sin más, sino al que lo hace de cierta manera); pero sí se nos
14 elogia y censura por nuestras virtudes y vicios. Además sentimos ira o miedo sin nuestra
15 elección, mientras que las virtudes son en cierto modo elecciones o no se dan sin elección.
16 Además de esto, respecto de las pasiones se dice que nos mueven, de las virtudes y vicios no
17 que nos mueven, sino que nos dan cierta disposición.
18 Por estas razones, tampoco son facultades; en efecto, ni se nos llama buenos o malos por
19 poder sentir las pasiones sin más, ni se nos elogia o censura; además, tenemos esa facultad
20 por naturaleza, pero no somos buenos o malos por naturaleza —de esto ya hablamos antes—.
21 Por tanto, si las virtudes no son ni pasiones ni facultades sólo queda que sean hábitos. Con
22 esto está dicho qué es la virtud genéricamente”

Aristóteles, *Ética a Nicómaco* 1105 b - 1106 a (trad. J. Marías y M. Araujo).

CUESTIONES:

- 1ª. Sintetiza las ideas del texto mostrando en tu resumen la estructura argumentativa o expositiva desarrollada por el autor.
- 2ª. Define el término “**virtud**”, partiendo de la información ofrecida por el texto y completándola con los conocimientos que tengas de la filosofía del autor.
- 3ª. Redacción: **La relación entre las excelencias del carácter y el placer: la educación de las inclinaciones.**
- 4ª. Comenta brevemente cualquier aspecto del pensamiento del autor del texto que juzgues importante en alguno de estos sentidos: por su relación con otros filósofos, con los hechos históricos relevantes (especialmente si son coetáneos del autor o tienen relación con su vida) o con rasgos significativos del mundo contemporáneo.

OPCIÓN SEGUNDA

TEXTO I

1 “Lo propio de la razón pura especulativa consiste en que puede y debe medir su capacidad
2 según sus diferentes modos de elegir objetos de pensamiento, en que puede y debe enumerar
3 exhaustivamente las distintas formas de proponerse tareas y bosquejar así globalmente un
4 sistema de metafísica. Por lo que toca a lo primero, en efecto, nada puede añadirse a los
5 objetos, en el conocimiento *a priori*, fuera de lo que el sujeto pensante toma de sí mismo.
6 Por lo que se refiere a lo segundo, la razón constituye, con respecto a los principios del
7 conocimiento, una unidad completamente separada, subsistente por sí misma, una unidad en
8 la que, como ocurre en un cuerpo organizado, cada miembro trabaja en favor de todos los
9 demás y éstos, a su vez, en favor de los primeros; ningún principio puede tomarse con
10 seguridad desde *un único* aspecto sin haber investigado, a la vez, su relación global con todo
11 el uso puro de la razón. A este respecto, la metafísica tiene una suerte singular, no otorgada a
12 ninguna de las otras ciencias racionales que se ocupan de objetos (pues la lógica sólo estudia
13 la forma del pensamiento en general). Esta suerte consiste en lo siguiente: si, mediante la
14 presente crítica, la metafísica se inserta en el camino seguro de la ciencia, puede abarcar
15 perfectamente todo el campo de los conocimientos que le pertenecen; con ello terminaría su
16 obra y la dejaría, para uso de la posteridad, como patrimonio al que nada podría añadirse, ya
17 que sólo se ocupa de principios y de las limitaciones de su uso, limitaciones que vienen
18 determinadas por esos mismos principios. Por consiguiente, está también obligada, como
19 ciencia fundamental, a esa completud y de ella ha de poder decirse: *nil actum reputans, si*
20 *quid superesset agendum* [No da nada por hecho mientras quede algo por hacer]”

I. Kant, *Crítica de la razón pura*, Prólogo a la 2ª ed. B XXIII- B XXIV (Trad. P. Ribas).

CUESTIONES:

- 1ª. Sintetiza las ideas del texto mostrando en tu resumen la estructura argumentativa o expositiva desarrollada por el autor.
- 2ª. Define el término “**metafísica**”, partiendo de la información ofrecida por el texto y completándola con los conocimientos que tengas de la filosofía del autor.
- 3ª. Redacción: **El giro copernicano.**
- 4ª. Comenta brevemente cualquier aspecto del pensamiento del autor del texto que juzgues importante en alguno de estos sentidos: por su relación con otros filósofos, con los hechos históricos relevantes (especialmente si son coetáneos del autor o tienen relación con su vida) o con rasgos significativos del mundo contemporáneo.

OPCIÓN SEGUNDA

TEXTO II

1 “– Contraponamos a esto, por fin, de qué manera tan distinta *nosotros* (–digo nosotros por
2 cortesía...) consideramos el problema del error y de la apariencia. En otro tiempo se tomaba
3 la mutación, el cambio, el devenir en general como prueba de apariencia, como signo de
4 que ahí tiene que haber [*sein*] algo que nos induce a error. Hoy, a la inversa, en la exacta
5 medida en que el prejuicio-de-la-razón nos fuerza a poner unidad, identidad, permanencia,
6 substancia, causa, coseidad, ser, nos vemos en cierto modo enredados en las mallas del
7 error, *necesitados* de error; aun cuando, en virtud de una estricta comprobación en nosotros,
8 estemos muy seguros *de que* ahí está el error. Ocurre con esto lo mismo que con los
9 movimientos del gran astro: en tales movimientos el error tiene de abogado permanente a
10 nuestro ojo, en lo anterior, a nuestro *lenguaje*. Por su génesis el lenguaje pertenece a la
11 época de la forma más rudimentaria de psicología: penetramos en un fetichismo grosero
12 cuando nos concienciamos de los presupuestos básicos de la metafísica-del-lenguaje, dicho
13 con claridad: de la *razón*. Ese *fetichismo* ve en todas partes agentes y acciones: cree en la
14 voluntad como la causa en general; cree en el «yo», cree que en el yo como ser, en el yo
15 como substancia, y *proyecta* sobre todas las cosas la creencia en la substancia-yo -- de este
16 modo *crea* ante todo el concepto «cosa»... En todas partes el ser es puesto por el
17 pensamiento de modo suplementario, es *introducido subrepticamente* como causa; de la
18 concepción del «yo» se sigue en primer lugar, como derivado, el concepto «ser»... Al
19 comienzo se encuentra un error que es la gran fatalidad, a saber, el error de que la voluntad
20 es algo que *produce efectos*, -de que la voluntad es una *facultad*... Hoy sabemos que no es
más que una palabra...”.

F. Nietzsche, *El Crepúsculo de los ídolos*, «La “razón” en la filosofía, § 5». (Trad. J.B. Llinares).

CUESTIONES:

- 1ª. Sintetiza las ideas del texto mostrando en tu resumen la estructura argumentativa o expositiva desarrollada por el autor.
- 2ª. Define los términos “**error y apariencia**”, partiendo de la información ofrecida por el texto y completándola con los conocimientos que tengas de la filosofía del autor.
- 3ª. Redacción: **Crítica de la racionalidad decadente**.
- 4ª. Comenta brevemente cualquier aspecto del pensamiento del autor del texto que juzgues importante en alguno de estos sentidos: por su relación con otros filósofos, con los hechos históricos relevantes (especialmente si son coetáneos del autor o tienen relación con su vida) o con rasgos significativos del mundo contemporáneo.